

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Novosada a soudců Mgr. Martina Trepky a Mgr. Libora Zhřívála ve věci

žalobkyně: [redacted] narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou Mgr. Zuzanou Candigliotou
sídlem Burešova 615/6, 602 00 Brno

proti
žalované: **Fakultní nemocnice v Motole**
sídlem V Úvalu 84/1, 150 06 Praha 5

o ochranu osobnosti

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. září 2023, č. j. 10 C 341/2022-153,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I **mění** tak, že žalovaná je povinna ve lhůtě do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zaslat žalobkyni písemnou omluvu ve znění:

Vážená paní [redacted] tím, že jsme Vám během operace pupeční kýly plánované na den 1. 11. 2022 neumožnili přítomnost Vámi zvolené osoby při Vašem uvádění do celkové

anestezie před tímto operačním zákrokem a při Vašem Následném probuzení z celkové anestezie, jsme neoprávněně zasáhli do Vašeho práva na přítomnost osoby blízké nebo osoby Vámi určené a do Vašeho práva na ochranu zdraví. Za toto jednání se Vám omlouváme.

II. V rozsahu požadavku, aby požadovaná omluva obsahovala dále slova:

a nepřiměřeně, nepřetržitou, do Vašeho práva na ochranu soukromého života, hluboce
se výrok I rozsudku soudu prvního stupně potvrzuje.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku **60 248,20 Kč** do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Zuzany Candiglioty, zástupkyně žalobkyně.

Odůvodnění:

1. **Žalobkyně** se podanou žalobou domáhá uložení povinnosti žalované zaslat jí omluvu ve znění uvedeném ve výroku I rozsudku soudu prvního stupně. V podrobnostech jsou tvrzení a argumenty žalobkyně předestřeny v bodě 1 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.
2. **Žalovaná** s žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí na základě tvrzení a argumentů uvedených v bodě 5 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.
3. **Soud prvního stupně** rozsudkem uvedeným v záhlaví žalobu zamítl (výrok I) a uložil žalobkyni povinnost nahradit náklady řízení žalované ve výši 1 800 Kč (výrok II). Takto rozhodl soud prvního stupně na základě skutkových zjištění a právní argumentace, které jsou uvedeny v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a které není třeba v zájmu stručnosti opakovat.
4. **Žalobkyně** napadla rozsudek soudu prvního stupně v celém jeho rozsahu včasným a přípustným **odvoláním**. Namítá, že soud prvního stupně ve věci rozhodl formálně a řádně nezohlednil její konkrétní okolnosti a specifické potřeby. Pro přítomnost zvolené blízké osoby při úvodu do anestezie a probuzení z ní měla relevantní zdravotní důvody. Takováto osoba by přitom nebyla přítomna při samotném operačním zákroku, a tudíž by nenarušovala poskytování zdravotních služeb. Nadto o umožnění přítomnosti této osoby žalobkyně žádala žalovanou zhruba půl roku před plánovaným termínem zákroku. Nejednalo se tak o požadavek, na který by se žalovaná či zvolená doprovázející osoba nemohly připravit. Tento požadavek žalobkyně nejlépe naplňoval její právo na ochranu zdraví ve smyslu čl. 31 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Soud prvního stupně ale nedůvodně dal přednost tvrzeným zájmům žalované, aniž by se vypořádal se specifickými okolnostmi případu a důsledně poměřil zájmy obou stran. Na straně žalované či kohokoliv jiného by totiž nedošlo k žádné újmě, neboť z hlediska hygieny není žádný rozdíl mezi tím, zda je na operační sál vpuštěn student, herec nebo reportér (což jsou osoby, které žalovaná reálně pouští na operační sál), a tím, když umožní přítomnost doprovodu žalobkyně (která navíc tento doprovod s ohledem na svůj psychický stav opravdu potřebuje). K významné újmě by tak došlo naopak na straně žalobkyně, které by v důsledku nevyhovění její žádosti bylo bezdůvodně odepřeno uspokojení její potřeby jistoty a bezpečí při uvádění do anestezie a probouzení z ní. To vedlo k tomu, že se žalobkyně rozhodla raději zákrok nepodstoupit, čímž jí v důsledku byla odepřena i zdravotní péče. Podle metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví k přítomnosti zákonných zástupců a osob blízkých u dětí při poskytování zdravotních služeb č. j. MZDR 17586/2023-1/OZP by měla být potřebná předoperační příprava zpravidla prováděna v prostorách, kde je přítomnost doprovodu umožněna. Pokud toto nelze, tak by měly být ve vnitřním řádu poskytovatele zdravotních služeb definovány výjimky umožňující přítomnost doprovodu alespoň pro případ úvodu do anestezie,

kdy je poté doprovod z operačního sálu odveden. I když se tento metodický pokyn vztahuje na nezletilé děti jakožto zranitelné osoby, nelze odhlédnout od toho, že žalobkyně patří mezi zranitelné osoby z důvodu svého zdravotního postižení. Zákon o zdravotních službách přítomnost doprovodu umožňuje, přičemž v určitých případech lze přítomnost osob při poskytování zdravotních služeb podmínit, nikoliv však zcela vyloučit. Závěr soudu prvního stupně, že k zásahu do osobnostních práv žalobkyně nedošlo, protože nedošlo k předmětnému operačnímu zákroku, je zcela chybný. Pokud žalovaná vytvořila překážku, která zabránila žalobkyni zákrok podstoupit, nelze to přičítat k její tíži. Žalobkyni požadovaná omluva je zcela přiléhavá, neboť žalovaná skutečně neumožnila přítomnost doprovodu. K nepřiměřenému zásahu do jejích práv došlo a tento zásah trvá, neboť žalovaná i nadále trvá na svém stanovisku, které znemožňuje žalobkyni využití zdravotních služeb. Tento její postoj je navíc způsobilý ještě více prohloubit psychické obtíže žalobkyně či dokonce způsobit vznik nové psychické či fyzické újmy. V krajním případě by postup žalované mohl vést k naplnění čl. 7 odst. 2 Listiny, dle kterého nesmí být nikdo podroben ponižujícímu zacházení. Žalobkyně proto navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, anebo aby jej změnil tak, že se žalobě vyhovuje, a přiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení.

5. **Žalovaná** navrhuje potvrzení rozsudku soudu prvního stupně. Plně se ztotožňuje s názorem soudu prvního stupně, že k zásahu do osobnostních práv žalobkyně dojít nemohlo, neboť k operačnímu zákroku dne 1. 11. 2022 vůbec nedošlo, a to z rozhodnutí žalobkyně. Odkazuje při tom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 30 Cdo 41/2017, který vyjmenovává podmínky odpovědnosti za újmu způsobenou zásahem do osobnostních práv. Žalobkyně nijak neprokázala své tvrzení, že důvodem pro zrušení plánované operace bylo oznámení žalované, že nebude umožněna přítomnost osoby blízké na operačním sále při uvádění žalobkyně do celkové anestezie a při vyvádění z ní. Dále žalobkyně nijak neprokázala své tvrzení, že by přítomnost osoby blízké na operačním sále byla s to zmírnit její obavy z vlastní operace, a předejít tak vzniku tvrzené újmy. I pokud by ale odvolací soud dovodil, že postupem žalované došlo k zásahu do osobnostních práv žalobkyně objektivně způsobilému vyvolat nemajetkovou újmu, nemohla by být žalovaná za takovou újmu zodpovědná, a to z důvodu nenaplnění podmínky protiprávnosti zásahu. Soud prvního stupně správně dovodil, že na přítomnost osoby blízké při úvodu do anestezie a vyvádění z ní není právní nárok. Podle § 28 odst. 3 písm. e) zákona o zdravotních službách má totiž pacient při poskytování zdravotních služeb právo na přítomnost osoby blízké, je-li to v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb. Podle vnitřního řádu žalované není umožněna přítomnost osoby blízké nebo osoby určené pacientem na operačním sále. Ze strany žalované se přitom nejedná o svévolný či zcela nepřiměřený postup, nýbrž o postup podložený objektivními hygienicko-epidemiologickými, provozními a společensko-etickými důvody. I z metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví k přítomnosti zákonných zástupců a osob blízkých u dětí při poskytování zdravotních služeb č. j. MZDR 17586/2023-1/OZP vyplývá, že není povinností poskytovatelů zdravotních služeb umožnit přítomnost osoby blízké na operačním sále při úvodu do anestezie ani u dětí se zvláštními potřebami, u kterých neproběhla předchozí premedikace. Metodický pokyn pouze stanoví, že je vhodné pro tyto případy definovat výjimky, ale že zároveň lékař poskytující anesteziologickou péči má vždy možnost v odůvodněných případech přítomnost doprovodu při poskytování anesteziologické péče odmítnout. Žalovaná tak postupovala zcela v souladu se zákonem o zdravotních službách a výše uvedeným metodickým pokynem, přičemž se nedopustila žádného protiprávního jednání a nemůže být tudíž odpovědná za případně vzniklou újmu na osobnostních právech žalobkyně.
6. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení, které vydání rozsudku předcházelo (§ 212, § 212a a § 214 odst. 1 o. s. ř.), a shledal, že odvolání žalobkyně je důvodné.
7. Soudem prvního stupně učiněná skutková zjištění jsou správná, ovšem pro řádné posouzení věci nedostatečná. Soud prvního stupně v napadeném rozsudku zmínil relevantní normy objektivního

práva (proto je odvolací soud již neopakuje), avšak tyto v dané věci nesprávně aplikoval. Odvolací soud ještě dále cituje soudem prvního stupně opomenuté ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) zák. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, podle kterého poskytovatel je povinen zajistit, aby byl pacient seznámen se svými právy a povinnostmi při poskytování zdravotních služeb a vnitřním řádem; vnitřní řád nesmí zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná zejména pro řádný chod zdravotnického zařízení a respektování práv ostatních pacientů.

8. Odvolací soud již ve svém usnesení ze dne 262. 1. 2023, které v této věci vydal, zdůraznil v bodě 8, že v projednávané věci je podstatné, zda žalovaná má (měla) konkrétní podstatné důvody k vyloučení práva žalobkyně na přítomnost blízké osoby při poskytování zdravotní služby, konkrétně při uvádění do celkové anestezie a při probouzení z ní během naplánované operace břišní kýly. Soud prvního stupně své právní závěry učinil převážně již na základě samotné argumentace žalované odůvodňující, proč žalobkyni nešlo vyhovět, aniž by skutkově zkoumal, zda a jaké konkrétní okolnosti žalované skutečně bránily v tom, aby za daných specifických okolností na straně žalobkyně – pacientky přítomnost osoby blízké umožnila. Žalovaná již v řízení před soudem prvního stupně označila ke svým tvrzeným argumentům (důvodům) jako důkaz výpověď svědků – lékařů u žalované působících na relevantních pozicích. Tyto svědky tedy vyslechl odvolací soud a učinil následující zjištění.
9. Z výpovědi svědkyně MUDr. Radky Klovové, primářky anesteziologického a resuscitačního oddělení žalované pro dospělou část, odvolací soud zjistil: Anesteziolog je u žalované vždy přítomen při uvádění pacienta do úplné anestezie a také při probouzení pacienta z úplné anestezie, vše se děje přímo na operačním sále, nikdy jinde (ledaže jde o urgentní situaci, kdy není čas převést pacienta na operační sál). Před anestézií se pacient vhodně premedikuje ještě na pokoji, tedy jsou mu podány zklidňující léky před operací. To také svědkyně vysvětlila při telefonickém hovoru žalobkyni, avšak ta se pak k operaci nedostavila. Délka při uvádění do anestezie a při probouzení z ní je vždy individuální podle typu operace, u operace břišní kýly by to mohlo být v obou případech vždy asi 15 minut, záleží ale také na pacientovi. Důvodem, pro který nelze připustit přítomnost osoby blízké pacientovi při úvodu do anestezie a při probouzení z ní, je, že anesteziolog může být vyveden z koncentrace, může být znervózněn již jen z přítomnosti blízké osoby. Takto se o tom bavili na pracovišti a taková přítomnost blízké osoby by vadila všem anesteziologům u žalované. Také mohou samozřejmě nastat komplikace, a tím spíše pak přítomnost blízké osoby může lékaře znervóznit a vyvést z koncentrace. Z pohledu anesteziologa jsou operační sály u žalované vybaveny tak, že je možno je využít všechny. Svědkyni je známa jen taková zahraniční praxe, podle které blízké osoby pacientů nemohou být přítomny při uvádění do anestezie a při probouzení z ní.
10. Z výpovědi svědka MUDr. Zbyňka Jecha, primáře centrálních operačních sálů žalované, odvolací soud zjistil: U žalované je vždy 5 operačních sálů s jedním překladem, tyto centrální sály jsou propojené. Pak je k dispozici také jen jeden sál s jedním překladem, to je tzv. septický sál, tedy sál, kde se provádějí výkony, které by ohrožovaly ostatní pacienty, tedy infekční výkony. Zde se provádějí i chirurgické výkony a sál se objednává tak týden předem. Tam se střídají všichni operatéři, kteří mají nějaký infekční výkon. Tento sál je plně vybaven a plně využíván. Cestou z veřejné části musí všichni směřující na sál projít převlékárnami a umývárny, stejnou cestou jdou také medicí, kteří mají vždy doprovod. Maximálně takto k operaci chodí dva medicí a jeden další člověk – vyučující jako jejich doprovod. Jeden medik při operaci většinou asistuje a jeden se dívá. Svědek uvedl, že největší riziko přítomnosti osoby blízké při uvádění do anestezie a při probouzení z ní je riziko infekční a riziko snížení soustředění. Podle svědka je každá osoba navíc riziko. Při uvádění do anestezie a při probouzení z ní nejsou na sále přítomní lékaři, kteří operaci provádějí.
11. Z výpovědi svědkyně MUDr. Jarmily Rázové, Ph.D., primářky oddělení nemocniční hygieny a epidemiologie u žalované, odvolací soud zjistil: Svědkyně vypověděla, že se domnívá, že medik může být přítomen jen jeden, nikoli dva, tedy s doprovodem jde o max. dvě osoby. To již dále

odvolací soud neprověřoval, neboť není zásadní pro rozhodnutí věci, zda mohou být přítomni dva medici nebo jen jeden. Medici procházejí stejnými hygienickými opatřeními jako ostatní přítomní na sále. Z hlediska hygienického nesmějí blízké osoby vstoupit za překlad, takto byla nastavena vnitřní směrnice žalované a týká se to i nezletilých. Je to z toho důvodu, aby se minimalizovala možnost přenosu infekce. Odvolací soud se dotazoval v souvislosti s Metodickým pokynem, jak je to s přítomností osob blízkých nezletilým se zvláštními potřebami nebo obtížemi. K tomu svědkyně uvedla, že můžou být výjimečné okolnosti, a pak jsou nastaveny výjimky v rámci anesteziologické péče, tedy pokud to ta situace vyžaduje, tak se cesta najde, detaily svědkyně neznala a uvedla, že obecně je shoda na tom, že se končí u překladu. Na operačních sálech jsou také vzduchové filtry čistící vzduch.

12. S přítomností blízké osoby při uvádění do anestezie počítá za výjimečných okolností u dětí s mentálním či závažným smyslovým postižením, dětí se zvláštními potřebami, například dětí zvýšeně úzkostných, již zmíněný *Metodický pokyn k přítomnosti zákonných zástupců a osob blízkých u dětí při poskytování zdravotní péče* vydaný Ministerstvem zdravotnictví.
13. To, že některé nemocnice i v ČR umožňují přítomnost osoby blízké při uvádění menších dětí do anestezie, je prokázáno listinnými důkazy provedenými odvolacím soudem – *zpráva na síti Facebook k Nemocnici Třinec, rozhovor s primářem dětského oddělení nemocnice v Havířově z 1. 10. 2020 v časopise Respekt*. Ve Velké Británii referoval o umožnění přítomnosti blízké osoby při uvádění pacienta do anestezie a při probouzení z ní v Kingston Hospital již článek z roku 2015 a v USA v Dětské nemocnici v Bostonu již článek z roku 1995. Žalovaná pak naopak prokázala náhledy na stránky některých nemocnic, že je běžná v zahraničí i praxe neumožňující přítomnost blízkých osob na sále (nemocnice Charité v Berlíně, PAN-KLINIK KÖLN, Uniklinikum Erlagen). Na Univerzitní klinice Mnichov sdělují (podle náhledu jejich stránek), že v návaznosti na konzultaci s anesteziologem je zde možnost mít při úvodu do anestezie a později na probouzecím pokoji doprovod. Z toho odvolací soud dovozuje, že v Mnichově přítomnost blízké osoby při úvodu do anestezie možná je, a předpokládá, že je tento úvod prováděn na operačním sále jako u žalované. V každém případě je z těchto provedených důkazů zřejmé, že některá zdravotnická zařízení přítomnost blízkých osob pacientů na sále při úvodu do anestezie a při probouzení z ní za určitých podmínek či okolností umožňují, a to jak v ČR, tak také v zahraničí, a to dokonce někdy již po mnoho let. Tedy nejde o něco zhola nemožného, nepředstavitelného, přičicího se zdravému rozumu, odporujícího lege artis péči o pacienty.
14. Žalobkyně je vážně psychiatricky nemocná osoba opakovaně hospitalizovaná v PN Bohnice, jak zjistil již soud prvního stupně. Přítomnost blízké osoby při uvádění žalobkyně do anestezie a probouzení z ní doporučil praktický lékař žalobkyně vzhledem k jejím panickým atakám, což je také konstatováno již v napadeném rozsudku. Odvolací soud dále zjistil z *aktuální lékařské zprávy* k žalobkyni ze dne 23. 3. 2024, že žalobkyně trpí panickými atakami, neurastenií, vztahovačným až paranoidním prožíváním. Žalobkyně také při své účastnické výpovědi před odvolacím soudem potvrdila, že se cítí neschopná operaci absolvovat bez přítomnosti blízké osoby při úvodu do anestezie a při probouzení z ní, a proto zatím musela operaci břišní kýly odložit.
15. Na základě skutkových zjištění učiněných již soudem prvního stupně a skutkových zjištění učiněných soudem odvolacím dospěl odvolací soud k tomu právnímu závěru, že žaloba je převážně důvodná.
16. Obecně právo žalobkyně na přítomnost blízké osoby při poskytování zdravotních služeb (kterou je nepochybně také operace břišní kýly) plyne z ust. § 28 odst. 3 písm. e) bod 3. zákona o zdravotních službách. Dle dikce normy toto právo mohou vyloučit jiné právní předpisy. To ovšem není případ projednávané věci, neboť jiný právní předpis přítomnosti blízké osoby pacienta při uvádění do anestezie a při probouzení z ní nezakazuje (a ani žalovaná ničím takovým ostatně neargumentuje). Dále pak může přítomnost blízké osoby pacienta omezovat vnitřní řád žalované, čímž žalovaná argumentuje. Zde ovšem platí, že vnitřní řády poskytovatelů zdravotních

služeb nemohou zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná zejména pro řádný chod zdravotnického zařízení a respektování práv ostatních pacientů. A konečně nesmí přítomnost blízkých osob narušit poskytnutí zdravotních služeb.

17. V projednávané věci vzhledem ke všemu zjištěnému odvolací soud shledal, že přítomnost osoby blízké při úvodu žalobkyně do anestezie před operací a při probouzení z ní by nenarušila řádný chod zdravotnického zařízení, nenarušila by respektování práv ostatních pacientů a nenarušila by poskytnutí zdravotní služby ani žalobkyni ani jiným pacientům.
18. V první řadě je třeba zdůraznit, že jde o výjimečný případ psychiatricky nemocné pacientky trpící panickými atakami až paranoidním prožíváním, která není podle svého vnímání schopná uvádění do anestezie a probouzení z ní absolvovat bez blízké osoby, jejíž přítomnost doporučuje také praktický lékař žalobkyně. Tedy chod žalované nebude narušen tím, že by musela pravidelně umožňovat (a organizovat) přítomnost blízkých osob na operačním sále při úvodu do anestezie a při probouzení z ní u všech dospělých pacientů, kteří budou mít o takový doprovod zájem. Jde o výjimečnou situaci z důvodu vážných psychiatrických obtíží konkrétní pacientky – žalobkyně. Dokonce i svědkyně MUDr. Rážová hovořila o tom, že v případě výjimečných okolností je možno nastavit výjimky – „pokud si to situace vyžaduje, tak se cesta najde“, byť detaily neznala a toto zmínila ohledně nezletilých se zvláštními potřebami. K tomu pak odvolací soud poznamenává, že v zásadě nevidí rozdíl mezi nezletilými se zvláštními potřebami a dospělými pacienty typu žalobkyně, kteří jsou psychiatricky nemocní, nebo jinými dospělými se zvláštními potřebami. Podstatné je, že je zde takový zletilý nebo nezletilý pacient, u něhož jeho zdravotní stav odůvodňuje výjimku z pravidla.
19. Dále je podstatné, že zde nejsou skutečně vážné důvody, pro které nelze přítomnost blízké osoby v dané věci umožnit. U žalované je k dispozici také oddělený operační sál, který není propojen s jinými sály, kde je možno operaci žalobkyně provést. Tím padá argument žalované, že by mohli být hygienicky ohroženi pacienti v ostatních propojených sálech, pokud by byla přítomna blízká osoba žalované. Na septickém samostatném sále probíhají chirurgické operace běžně a ani vytíženost sálu není natolik zásadní, že by nebylo možno v něm provést i operaci žalobkyně. Svědek uvedl, že se na tento sál objednáva na týden dopředu. Odvolací soud nepodceňuje výhradu týkající se snížení koncentrace či zvýšenou nervozitu anesteziologa pro případ přítomnosti blízké osoby pacienta. Přesto odvolací soud věří, že zkušený anesteziolog by měl být schopen zdravotní službu řádně poskytnout i za přítomnosti blízké osoby pacienta. Vždyť lékaři ošetřují a přímo zachraňují životy i v přítomnosti blízkých osob zraněných či stížených náhlou zdravotní indispozicí. Navíc, jak již bylo shora řečeno, přítomnost blízké osoby při uvádění do anestezie a při probouzení z ní již není něco zcela neznámého, nejde o nějakou neoficiální, nevidanou praxi, od níž by se obecně anesteziologové distancovali. V některých českých i zahraničních nemocnicích je taková přítomnost umožněna, počítá s ní dokonce ve výjimečných případech i Metodický pokyn českého ministerstva zdravotnictví. Pokud mohou takto za přítomnosti blízké osoby pracovat anesteziologové v některých nemocnicích, pak není důvod pro závěr, že by to anesteziologové žalované nezvládli. A konečně ani hygienické či epidemiologické důvody výjimečnou přítomnost blízké osoby ve skutkových okolnostech této věci neznemožňují. Žalovaná má nastaveny striktní procesy minimalizace epidemiologického rizika tím, jak nakládá s lidmi, kteří přicházejí na sál. Jde o systém očisty, hygienických obleků, filtrace vzduchu a podobně. Samozřejmě každý člověk navíc zvyšuje riziko, o tom není sporu. Ovšem na druhé straně je také třeba vzít v potaz, že žalobkyně není schopna jinak operaci, kterou potřebuje, podstoupit, a to i přes případnou premedikaci, kterou odmítá, také se jí ve své psychiatrické chorobě bojí. Takže jestliže je přípustné navyšovat počet osob na sále o mediky, kteří to samozřejmě potřebují z důvodu výuky, pak je únosné, aby ve výjimečném případě žalobkyně byl navýšen počet osob na sále o osobu blízkou, kterou tam nutně potřebuje žalobkyně. Samozřejmě za předpokladu, že se taková osoba blízká podrobí všem potřebným hygienickým opatřením. S ohledem na to, že jde o přítomnost jen při uvádění do anestezie a při probouzení z ní, kdy

nejsou přítomni všichni lékaři, kteří se budou podílet na operaci samé, pak je možno dovodit, že na sále ještě bude pro blízkou osobu a její doprovod od žalované místo. Stejně jako je místo pro medika s doprovodem, pokud se nějaké operace účastní.

20. Tedy odvolací soud přes všechny vznesené argumenty žalované neshledal, že by při splnění požadavku žalobkyně mohl být narušen řádný chod žalované, mohlo být narušeno respektování práv ostatních pacientů a mohlo být narušeno poskytnutí zdravotní služby žalobkyni či jiným pacientům. U ostatních pacientů jakékoli narušení jejich práv nehrozí vůbec, což pokládá odvolací soud za podstatné. U žalobkyně pak připadá v úvahu zvýšení hygienického rizika z důvodu samotné přítomnosti další osoby, ovšem tato osoba projde všemi hygienickými procedurami a bude náležitě poučena, jak se má na sále chovat. A zřejmě se nejedná o natolik zásadní zvýšení rizika, pokud je přítomnost blízkých osob v této fázi operací v některých zdravotnických zařízeních povolována.
21. Tedy právo žalobkyně podle § 28 odst. 3 písm. e) bod 3. zákona o zdravotních službách na přítomnost blízké osoby při uvedení do anestezie a při probouzení z ní bylo v rámci plánované operace žalobkyně dáno. Žalovaná tak jednala v rozporu se zákonem, pokud takovou přítomnost blízké osoby žalobkyně odmítla. To pak přímo rezultovalo v neposkytnutí zdravotní služby v rozporu se zákonem, tedy žalovaná protiprávně odmítla poskytnout zdravotní službu za přítomnosti blízké osoby, na což ovšem měla žalobkyně právo. Tím žalovaná zasáhla do práva žalobkyně na ochranu zdraví, neboť neoprávněně neprovedla operaci žalobkyně, kterou žalobkyně potřebovala k ochraně (nápravě) svého zdraví, za podmínek, na které měla žalobkyně právo. Svým postupem žalovaná znemožnila žalobkyni plánovanou operaci u žalované absolvovat. A je zcela nepřipadné a zákonu odporující posílat žalobkyni jinam, pokud žalobkyně žádá jen to, nač má právo. Argument, že dosud k neoprávněnému zásahu nedošlo, neboť dosud operace neproběhla a nelze říci, jak by probíhala, je pro odvolací soud nepochopitelný. Přece celý spor vznikl proto, že žalovaná jednoznačně odmítla připustit přítomnost blízké osoby při uvádění žalobkyně do anestezie a probouzení z ní, a proto žalobkyně operaci u žalované nepodstoupila. Žalovaná nikdy netvrdila, že by přítomnost blízké osoby připustila, naopak po celou dobu sporu se brání tím, proč taková přítomnost nebyla (a není) možná, a to zásadně, systémově.
22. Svým protiprávním (protizákonným) jednáním žalovaná neoprávněně zasáhla do práva na přítomnost blízké osoby při poskytování zdravotní služby, což je též součástí práva na ochranu zdraví. Právo na ochranu zdraví je přirozeným právem žalobkyně, a proto má žalobkyně též právo na náhradu nemajetkové újmy, která jí tímto neoprávněným zásahem byla způsobena. O vzniku nemajetkové újmy nemá odvolací soud pochyb – žalobkyni byla odmítnuta operace břišní kýly, kterou potřebovala, o čemž není sporu, resp. byla odmítnuta za podmínek, za nichž mohla žalobkyně operaci podstoupit vzhledem ke svému psychiatrickému onemocnění a na něž měla podle zákona právo. Tedy žalobkyni nebyl odstraněn zdravotní hendikep, který měla operace napravit, s tímto hendikepem musí nadále žít, a to při vědomí, že jí byla protiprávně odmítnuta vhodná léčba. Žalovaná tím rovněž porušila právo žalobkyně na ohleduplnost ve smyslu ust. § 28 odst. 3 písm. a) zákona o zdravotních službách. Protiprávní odmítnutí léčby, kterou pacient potřebuje, je bez dalšího neoprávněným zásahem do práva na ochranu zdraví pacienta.
23. Tím, že žalovaná znemožnila přítomnost blízké osoby žalobkyně při uvádění do anestezie a probouzení z ní před a po operaci, porušila právo žalobkyně na přítomnost blízké osoby při poskytnutí zdravotní služby a též obecně právo žalobkyně na ochranu zdraví, neboť tím fakticky znemožnila žalobkyni operaci podstoupit. Omluva ve znění podle výroku I tohoto rozsudku je přiměřeným zadostiučiněním ve smyslu ust. § 2951 odst. 2 o. z.
24. Jen ohledně některých slov omluvy není žaloba důvodná, neboť se nejedná o omluvu důvodnou, resp. přiměřenou. Slova nepřiměřeně a hluboce jsou nadbytečná. Slovo nepřetržitou (míněno

přítomnost) neodpovídá zákonu o poskytování zdravotních služeb (nepřetržitá přítomnost se vztahuje k nezletilým). Do práva na ochranu soukromého života žalobkyně zasaženo nebylo, neboť v daném případě nebyl tento dílčí statek osobnosti žalobkyně ve hře. Přítomnost blízké osoby se netýkala naplnění práva na soukromí žalobkyně během uvádění do anestezie a probouzení z ní, avšak psychiatrické choroby, kvůli které žalobkyně nemůže operaci bez blízké osoby podstoupit, tedy v tomto případě odvolací soud vidí přítomnost blízké osoby jako součást práva žalobkyně na ochranu jejího zdraví.

25. Ve světle všeho uvedeného odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil v rozsahu uvedeném ve výroku I postupem dle ust. § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a potvrdil jej v rozsahu uvedeném ve výroku II postupem dle ust. § 219 o. s. ř.
26. Odvolací soud rozhodoval nejen **o nákladech odvolacího řízení**, ale též **o nákladech řízení před soudem prvního stupně** (§ 224 odst. 2 o. s. ř.). Tím je odklizen nákladový výrok II rozsudku soudu prvního stupně. V souladu se zásadou úspěchu ve věci náleží převážně úspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení v plné výši (§ 142 odst. 3 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř.). Žalobkyně se
27. Náklady řízení na straně žalobkyně sestávají z odměny za zastupování advokátem v rozsahu 11 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) a 1 úkonu právní služby podle § 11 odst. 2 advokátního tarifu. Konkrétně jde o tyto úkony právní služby: 1) převzetí a příprava zastoupení, 2) žaloba s návrhem na vydání předběžného opatření ze dne 3. 10. 2022, 3) odvolání ze dne 25. 10. 2022 včetně jeho doplnění ze dne 14. 11. 2022, 4) doplnění žaloby ze dne 13. 12. 2022, 5) účast na jednání před soudem prvního stupně dne 20. 6. 2023, 6) účast na jednání před soudem prvního stupně dne 26. 9. 2023, 7) odvolání ze dne 9. 11. 2023 včetně jeho doplnění ze dne 1. 12. 2023, 8) účast na jednání před odvolacím soudem dne 22. 2. 2024, 9) vyjádření ze dne 13. 3. 2024, 10-11) účast na jednání před odvolacím soudem dne 4. 4. 2024 (v délce přesahující 2 hodiny, proto počítáno jako dva úkony právní služby), 12) účast na jednání odvolacího soudu dne 11. 4. 2024, při němž došlo pouze k vyhlášení rozhodnutí (počítáno jako ½ úkonu). Sazba odměny advokáta, který žalobkyni zastupoval, činí podle § 7, § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu částku 3 100 Kč za úkony podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu a částku 1 550 Kč za úkon podle § 11 odst. 2 advokátního tarifu. S každým z úkonů je pak spojena paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Žalobkyni dále vznikly náklady v souvislosti s cestou její právní zástupkyně na jednání před soudem prvního stupně konaná ve dnech 20. 6. 2023 a 26. 9. 2023 a na jednání před odvolacím soudem konaná ve dnech 22. 2. 2024, 4. 4. 2024 a 11. 4. 2024. Všech 5 cest vykonala právní zástupkyně žalobkyně osobním automobilem SEAT Ibiza, RZ 1BH3907, s kombinovanou spotřebou paliva Natural 95 6 l/100 km (třetí údaj o spotřebě uvedený v technickém průkazu v souladu s nařízením EU 1999/100). Vzdálenost mezi sídlem právní zástupkyně žalobkyně a soudy obou stupňů činí 205 km, tj. 410 km se zpáteční cestou; čas strávený na jedné cestě (včetně cesty zpáteční) pak činí 10 započatých půlhodin. Podle § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhlášky č. 467/2022 Sb., ve znění účinném ke dni cest na jednání konaná ve dnech 20. 6. 2023 a 26. 9. 2023, činila amortizace 5,20 Kč/km a průměrná cena benzínu 95 oktanů 41,20 Kč/l. Cestovné tak činí v případě cest na jednání konaná ve dnech 20. 6. 2023 a 26. 9. 2023 6 291,04 Kč ($=4 \cdot 205 \cdot 5,2 + 4 \cdot 205 \cdot 0,06 \cdot 41,2$). Podle § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhlášky č. 398/2023 Sb., ve znění účinném ke dni cest na jednání konaná dne 22. 2. 2024, 4. 4. 2024 a 11. 4. 2024, činila amortizace 5,60 Kč/km a průměrná cena benzínu 95 oktanů 38,20 Kč/l. Cestovné tak činí v případě cest na jednání konaná dne 22. 2. 2024, 4. 4. 2024 a 11. 4. 2024 9 707,16 Kč ($=6 \cdot 205 \cdot 5,6 + 6 \cdot 205 \cdot 0,06 \cdot 38,2$). Za promeškaný čas na cestě náleží v souladu s § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu náhrada ve výši 5 000 Kč

(=5*10*100). Náklady žalobkyně tedy výsledně činily **60 248,20 Kč**
[=11*3100+1*1550+12*300+6291,04+9707,16+5000].

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** v rozsahu výroku o věci samé (výrok I a II) **dovolání přípustné** k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně do dvou měsíců od jeho doručení, jestliže dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Proti výroku o nákladech řízení (výrok III) **dovolání přípustné není**.

Praha 11. dubna 2024

JUDr. Tomáš Novosad v. r.
předseda senátu